

En task-støttet tilgang til undervisning i fremmedsprog

NCFFs webinar

14. september 2020

Undervisning i fremmedsprog

- Hvad er en sprogtask?
- Flere definitioner, men ...

Strategier for task-baseret undervisning

- En sproglig læringsaktivitet skal leve op til fire kriterier for at kunne kaldes en sprogtask (Ellis, 2009: 223):
- **Aktiviteten skal primært fokusere på betydning** (eleverne skal primært beskæftige sig med den pragmatiske og semantiske betydning af de ytringer, der indgår i aktiviteten)
- **Der skal være en eller anden form for informationskløft** (det vil sige et behov for at give eller få information, udtrykke en holdning eller gætte betydning).
- **Eleverne skal hovedsageligt bruge deres egne resurser** og kompetencer (sproglige og ikke-sproglige) til at løse opgaver, som indgår i den sproglige aktivitet.
- **Der skal være et klart defineret formål** med den sproglige aktivitet, som ikke kun er at bruge måsproget (det vil sige, at måsproget skal bruges for at nå et bestemt resultat, ikke blot for at bruge sproget).

Undervisning i fremmesprog

- **Første time i kinesisk:**
- Forestil jer, at det er jeres første time i kinesisk...
- **Før-task:**
- I første lektion kommer I ind i klasselokalet og sætter jer i grupper. Bordene er på forhånd opstillet, så der kan sidde tre i hver. Læreren smiler og siger så...

Undervisning i fremmedsprog

- Derefter får hver gruppe elever et ark papir med de ord og udtryk, læreren bruger i sin præsentation.
- De kommer her!

你们 Nǐmen	我 Wǒ	要 yào	学... xuéxi	老师 lǎoshī
你们 Nǐmen	我 Wǒ	要 yào	好 hǎo!	很高兴! hěn gāoxíng!
你们 Nǐmen	我 Wǒ	汉语 Hànyǔ	马思 Mads	叫 jiào
你们 Nǐmen	我 Wǒ	汉语 Hànyǔ	认识 rènshì	教 jiào
你们的 Nǐmen de	是 shì			

Undervisning i fremmedsprog

- **Under-task**
- Elevernes første task er at klippe ord og udtryk ud og lægge dem i den rækkefølge, læreren siger dem.
- Det kan I ikke i dag, men skriv ned, hvad jeg siger, når jeg nu gentager min præsentation.
- *Nǐmen hǎo!* (*nǐmen* = I, Jer)
- *Wǒ jiào Mads...*

Undervisning i fremmedsprog

- Næste task er at oversætte det, læreren siger, til dansk. Før eleverne går i gang, spørger læreren, hvordan lærere plejer at introducere sig selv. På den måde aktiveres "*viden om verden*", som kan hjælpe eleverne med at løse tasken.
- Hvordan introducerer en lærer sig selv? Poll 1

Undervisning i fremmedsprog

Kan I oversætte det, jeg sagde?

- *Nǐmen hǎo!* (*nǐmen* = I, Jer)
- *Wǒ jiào Mads.*
- *Wǒ shì nǐmen de lǎoshi* (*lǎoshi* = lærer)
- *Wǒ yào jiào nǐmen Hànyǔ* (*Hànyǔ* - kinesisk)
- *Nǐmen yào xúexi Hànyǔ* (*xúexi* = studere)
- *Rènshi nǐmen* (*rènshi* = lære at kende)
- *wǒ hěn gāoxìng!* (*gāoxìng* = glad) Poll 2

Undervisning i fremmedsprog

- Til sidst i under-tasken får eleverne til opgave at lave en mundtlig præsentation af sig selv, hvor de siger, hvad de hedder, hvad deres mål i livet er (at studere kinesisk) og hvor glade de (derfor) er for at møde læreren. Læreren præsentation bruges som model.

Undervisning i fremmedsprog

- **Efter-task:**
- I efter-tasken arbejdes der med en sproglig efterbearbejdning af det sprog, der indgår i tasken:
- Fokus på **ligheder** mellem kinesisk og dansk
- personlige pronominer
- possessive pronominer
- m.m.

Undervisning i fremmedsprog

- Den task, som vi lige har lavet, bliver brugt i elevernes første lektion i mundtligt kinesisk.
- Den primære målgruppe er elever, som har valgt kinesisk A i gymnasiet, og som er absolutte begyndere (CEFR A1). Kan dog også bruges på gymnasiets B- og C-niveau.

Undervisning i fremmedsprog

- Formålet med tasken er:
- at eleverne lærer at lytte til og forstå en enkel præsentation på kinesisk og at præsentere sig selv.
- at træne eleverne i at benytte leksikalske gættestrategier som kommunikationsstrategi.
- at give eleverne en tro på, at kinesisk kan læres og derved undgå "kinesisklærer-fejlen"

Undervisning i fremmedsprog

- **Opgave**
- Skriv i chatten, hvad I tror "kinesisklærerfejlen" er.

Undervisning i fremmedsprog

- **”Kinesisklærer-fejlen”**
- At introducere ”særlige” kinesiske lyde, fx retroflekse som sh, zh, ch og r
- At introducere det kinesiske tonesystem (næsten alle stavelser findes i fire forskellige toner med fire forskellige betydninger)
- At introducere grammatik m fokus på forskelle
- - *før* eleverne selv får lov at bruge kinesisk

Undervisning i fremmedsprog

- Hvordan fungerer task-baseret undervisning ellers i praksis?
- Nedenfor følger fx første del af en leksikalsk gætte-task
- Formål: Træning af ordforråd
- Læg mærke til, hvilke strategier I bruger

Undervisning i fremmedsprog

- **Animalitos**

- Mange af los animalitos lever mellem planterne helt ned ved superficie de la tierra. Andre holder til oppe i planterne, på grene og blade.
- Hvis man vil indfange animalitos er det en god ide først at tænke over hvor de kan have deres habitación.
- I dette emne skal du examinar, hvor forskellige animalitos lever.
- Er insekter og animalitos, der lever forskellige steder, construido ens?
- Sammenlign ben, alas, partes de la boca og øjne.

- **Indsamling af animalitos**

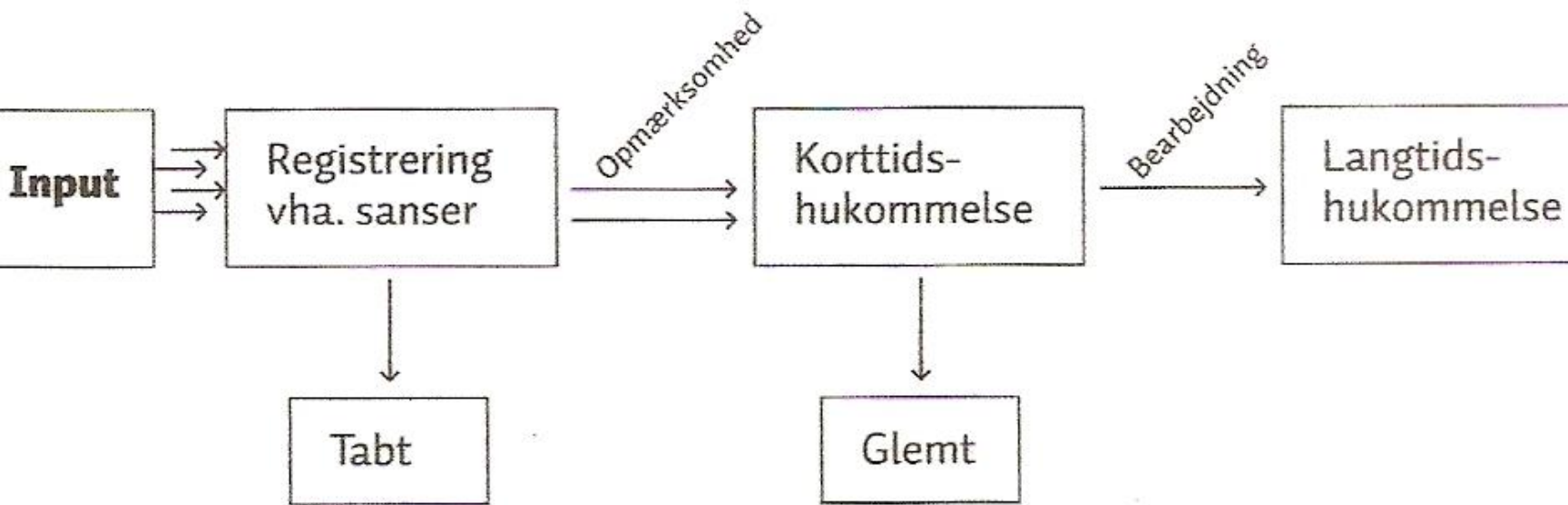
- Læg et stort stykke hvidt la pieza de plastico ind under en arbusto og temblar las ramas.
- Flyt forsigtigt la pieza de plastico væk fra arbusto og løft lidt op i las esquinas, så los animalitos samles midt på la pieza de plastico. ...
- **Kilde:** Teksten er taget fra *Sprog & Integration 4*. 2001.

Undervisning i fremmedsprog

- Formålet med tasken er:
- at træne eleverne i at stole på og udnytte de sproglige resurser, de allerede har.
- at træne eleverne i at benytte leksikalske gættestrategier som kommunikationsstrategi.
- at give eleverne en tro på, at målsproget kan læres.
- at træne ordforråd, som eleverne *skal* lære

Undervisning i fremmedsprog

- Den leksikalske gætte-task giver både eleverne mulighed for opstilling og afprøvning af hypoteser om målsproget og ”forhandling om betydning”, som Swain (1995) og Long (1983) anser for afgørende for sprogtilegnelsen.
- Derfor fungerer den bedre end en ordliste, som eleverne bare får udleveret!

Kilde: Bjerre, Malene og Uffe Ladegaard (2007), *Veje til et nyt sprog – teorier om sprogtilegnelse*, Dansk lærerforeningens Forlag, s. 68

..." Er insekter og animalitos, der lever forskellige steder, construido ens?"

Undervisning i fremmedsprog

- Tasken illustrerer, hvordan tasks kan bruges til at bringe viden, færdigheder og kompetencer, som eleverne allerede har, i spil for at bidrage til sprogtilegnelsen.
- Viden om pragmatik
- Viden om grammatik
- Viden om sætningsbygning
- Viden om verden – fx om hvad der foregår i en biologitime

Undervisning i fremmedsprog

- Hvorfor er det vigtigt at lade eleverne bruge den viden, de allerede har?

Undervisning i fremmedsprog

- Fordi erfaringen viser, at tasks, som kræver, at eleverne aktivt bruger viden, de allerede har, til at løse opgaver, der også har relevans uden for klasseværelset, virker meget motiverende på eleverne.
- Det sparer tid.

Undervisning i fremmedsprog

- Tasken illustrerer også, hvordan tasks kan bruges til at operationalisere en tilgang til undervisning i begynderprog, som er ”**vendt på hovedet**”.
- Undervisningen begynder ikke med at præsentere eleverne for ”systemet”, det vil sige det, de skal tilegne sig, i færdig form.

Undervisning i fremmedsprog

- Den tekst – her forstået som målsprog i såvel mundlig som skriftlig form – som er undervisningens produkt, konstrueres *i løbet af* undervisningen af lærer og elever i fællesskab.

Undervisning i fremmedsprog

- I task-støttet undervisning sætter læreren rammen, men det konkrete indhold i hver lektion er i høj grad resultatet af lærerens og elevernes fælles arbejde.
- Denne tilgang er relativt åben og relativt elevcentreret.

Undervisning i fremmedsprog

- Læreren kan aldrig helt vide, hvilken drejning undervisningen tager. Kun at det overordnede emne fx er "Præsentation" eller "Animalitos". Elevernes spørgsmål og øvrige input bestemmer derudover i vid udstrækning undervisningens indhold.

Undervisning i fremmedsprog

- Tak fordi I lyttede!

Undervisning i fremmedsprog

- Lidt mere teori – og litteraturhenvisninger – til de særligt interesserede
- Ekstra materiale – se nedenfor!

Undervisning i fremmedsprog

- **Merill Swain: Outputhypotesen**
- Det er kun, når de studerende har mulighed for at opstille og i praksis afprøve hypoteser om, hvordan L2 fungerer, at de bliver i stand til at *'notice the gap'* (blive opmærksomme på et sprogligt problem), formulere problemet og sammen med deres samtalepartner(e) begynde at arbejde på at løse det.
- **Kilde:** Swain, Merill (1995), "Three functions of output in second language learning", in Cook, G., Seidlhofer, B., eds., *For H.G. Widdowson: Principles and Practice in the Study of Language*, Oxford University Press.

Strategier for task-baseret undervisning

- **Michael Longs Interaktionshypotese**
 - Størst sandsynlighed for sprogtilegnelse, når to/flere sprogbrugere har mulighed for 'sproglig forhandling' (*negotiation of meaning*).
 - tid/mulighed for bearbejdning af sproglige input og revision af sproglige output
 - Mulighed for spr. stilladsering (*scaffolding*)
-
- **Kilde:** Michael Long (1983), "Native-speaker/non-native-speaker conversation and the negotiation of comprehensible input", *Applied Linguistics* 4 (2), s. 126-141.

Strategier for task-baseret undervisning

- Gætte-tasken får også de studerende til at rette deres opmærksomhed mod dele af målsproget og aktiverer dermed kognitive processer, som ifølge Schmidt (1990), Gass (1997) og Hulstijn og Laufer (2001a, 2001b) har stor betydning for, om de studerendes *uptake* bliver til *intake*. Det vil sige om det, de lærer, bliver lagret i langtidshukommelsen.

Strategier for task-baseret undervisning

- Richard Schmidt: "Fokus på form"
- Det er først når eleven retter opmærksomhed mod sproget (*attention*) og lægger mærke til (*noticing*) dele af inputtet, at sprogtilegnelse kan finde sted
- **Kilde:** Richard Schmidt (1990), "The role of consciousness in second language learning", *Applied Linguistics* 11, 129-158.

Strategier for task-baseret undervisning

- Susan Gass fremhæver også betydningen af sproglig opmærksomhed og ”fokus på form” i den model, hun bruger til at beskrive sprog-tilegnelsesprocessen:
- En vigtig forudsætning for at egentlig tilegnelse finder sted – og *uptake* bliver til *intake* – er at eleverne arbejder aktivt med at danne og afprøve hypoteser om det sprog, der skal tilegnes
- **Kilde:** Susan Gass (1997), *Input, Interaction, and the Second Language Learner*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Strategier for task-baseret undervisning

- **Laufer & Hulstijns Involveringshypotese**
- Jo mere studerende involverer sig og aktivt arbejder med ukendte ord, de møder, jo større er sandsynligheden for, de husker ordene på både kort og lang sigt
- Høj eller lav involveringsgrad i opgave?
- 1) behov (*need*)
- 2) søgning (*search*) *strong/moderate/absent*
- 3) evaluering (*evaluation*)
- **Kilde:** Jan H. Hulstijn, Batia Laufer (2001), "Some Empirical Evidence for the Involvement Load Hypothesis in Vocabulary Acquisition", *Language Learning*, 51:3, s. 539-558.

Undervisning i fremmedsprog

- En lærers syn på brugen af tasks i (kinesisk) begynderprogsundervisning vil afhænge af det sprog- og læringssyn, vedkommende har, typisk *enten*
- Et strukturelt sprogsyn + behavioristisk tilgang til sprogundervisningen *eller*
- Et funktionelt sprogsyn + kommunikativ tilgang til sprogundervisningen

Undervisning i fremmedsprog

- Et strukturelt sprogsyn/en behavioristisk tilgang til sprogundervisning:
- Eleverne skal *først* lære systemet og *derefter* kommunikere på målsproget
- Ellers vil eleverne indoptage sprogfejl, som bliver svære at rette senere – de vil tale ”flydende forkert”
- ”*Formen fører til brug*”

Undervisning i fremmedsprog

- Hvor hører task-tilgangen hjemme?
- Et funktionelt sprogsyn og et kommunikativt læringssyn: Sprogets funktion er det vigtigste.
- ”Det er ... det kommunikative behov der styrer strukturen, og ikke omvendt. Det at kunne et sprog er at kunne kommunikere, og derfor er det ikke nok at kunne lave korrekte sætninger.”
- ”Brugen fører til form”
- Kilde: Malene Bjerre & Uffe Ladegaard (2007), *Veje til et nyt sprog – teorier om sprogtilenelse*, Daneklærerforeningens Forlag, s. 18.

Undervisning i fremmedsprog

- Hvad er det så, tasks kan?

Undervisning i fremmedsprog

- Tasks kan bidrage til undervisningen på flere måder, som sprogtilgængelsesforskere anser for vigtige for sprogtilgængelsen.
- Tasks sætter de studerende i centrum af læreprocessen og motiverer dem på den måde til at involvere sig og deltage aktivt i undervisningsaktiviteterne.
- Tasks giver også de studerende mulighed for at opstille og afprøve hypoteser om målsproget kinesisk og får dem til at rette opmærksomheden imod (dele af) målsproget og forhandle om såvel målsprogets betydning som form.
- Endelig tyder analysen af vores data på, at tasks er gode til at anerkende og sætte viden, færdigheder og kompetencer, som de studerende allerede besidder, i spil.

Undervisning i fremmedsprog

- **Referencer**

- Rod Ellis, (2009) "Task-based language teaching: Sorting out the misunderstandings. *International Journal of Applied Linguistics*, 19 (3): 221-246
- Mads Jakob Kirkebæk og Pia Ballegaard Hansen, *Tasks*, kapitel 12 i Hanne Leth Andersen, Susana S. Fernández, Dorte Fristrup og Birgit Henriksen (2014), *Fremmedsprog i gymnasiet: Teori, praksis og udsyn*, 141-156
- Mads Jakob Kirkebæk og Xiangyun Du, *Brug af tasks i begynderundervisning i kinesisk*, Sprogforum nr. 58, maj 2014, 53-59

Undervisning i fremmedsprog

- **Referencer (fort.)**
- Mads Jakob Kirkebæk, *Filling up a "China-Box" – How Task-based Problem-Based Learning Can Be Applied to Teaching in Chinese Culture*, i Mads Jakob Kirkebæk, Xiang-Yun Du and Annie Aarup Jensen (Eds.) (2013), *Teaching and Learning Culture: Negotiating the Context*, 13-25

Undervisning i fremmedsprog

- **Referencer (fort.)**
- Mads Kirkebæk, "At skrive kinesisk – mere end blot et penselstrøg?", *Sprogforum: tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik*, nr. 44, december 2008. 25-36.
- Mads Jakob Kirkebæk, "Læg ikke tegnene på hylden. Put dem i *tasken*! Om brug af *tasks* i undervisning i kinesiske skrifttegn", *Kult 9. Einspruch – Objection – Indsigelse. Essays in Honor of Hartmut Haberland*, december 2011. 53-64. *KULT* er tilgængeligt på nettet på www.postkolonial.dk

Undervisning i fremmedsprog

- **Referencer (fort.)**
- Mads Jakob Kirkebæk, "Etnisk, sproglig og kulturel mangfoldighed i dansksprogede læremidler til kinesisk", *Sprogforum: tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik*, nr. 62, juni 2016. 28-36.